

ZARZĄDZENIE NR 20/2022
REKTORA-KOMENDANTA SZKOŁY GŁÓWNEJ SŁUŻBY POŻARNICZEJ
z dnia 11 marca 2022 r.

w sprawie wprowadzenia Regulaminu dyplomowania

Na podstawie § 38 ust. 1 Statutu Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, zatwierdzonego decyzją nr 50 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2019 r. (Dz. Urz. MSWiA. poz. 36) w związku z § 41 ust. 1 i 2 Regulaminu Studiów w Szkole Głównej Służby Pożarniczej (Dz. Urz. MSWiA. 2021 poz. 42), zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Wprowadza się Regulamin dyplomowania, zwany dalej „Regulaminem”, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.
2. Regulamin określa szczegółową procedurę składania pracy dyplomowej oraz zasady pisania prac dyplomowych.

§ 2.

Zobowiązuje się Dziekana Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności, w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia, do wykonania poniżej wskazanych zadań:

- 1) opracowanie szablonów prac dyplomowych zgodnych z przyjętymi wytycznymi,
- 2) umieszczenie na stronie internetowej SGSP wzorów okładek prac dyplomowych,
- 3) umieszczenie na stronie internetowej SGSP wzorów stron tytułowych prac dyplomowych.

§ 3.

Tracą moc zarządzenia:

- 1) Zarządzenie nr 31/18 Rektora-Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 10 lipca 2018 r. w sprawie wytycznych pisania prac dyplomowych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej;
- 2) Zarządzenie nr 1/20 Rektora-Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 10 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia wzoru karty obiegowej dla studentów Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.
- 3) Zarządzenie nr 35/20 Rektora-Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 24 kwietnia 2020 r. w sprawie dokumentowania przebiegu egzaminów dyplomowych organizowanych w formie egzaminu ustnego na Wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności;

§ 4.

W załączniku do Zarządzenia nr 9/20 Rektora-Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej z dnia 11 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu postępowania antyplagiatowego i archiwizacji prac dyplomowych, prac końcowych, rozpraw doktorskich oraz innych tekstów w Szkole Głównej Służby Pożarniczej uchyla się postanowienia dotyczące prac dyplomowych.

§ 5.

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.
2. Postanowienia Regulaminu stosuje się do obron prac dyplomowych planowanych w roku akademickim 2021/2022, jeżeli postanowienia są korzystniejsze dla studenta.

Załącznik

do zarządzenia nr 20/2022

Rektora-Komendanta SGSP

z dnia 11 marca 2022 r.

Regulamin dyplomowania w Szkole Głównej Służby Pożarniczej

Warszawa 2022

I. Zasady ogólne

1. Praca dyplomowa jest najważniejszą samodzielną pracą studenta, kończącą cykl kształcenia na danym poziomie studiów, jeśli przewiduje ją program studiów. Praca dyplomowa oznacza pracę licencjacką, pracę inżynierską lub pracę magisterską.
2. Praca dyplomowa jest:
  - 1) samodzielnym opracowaniem zagadnienia naukowego lub praktycznego albo dokonaniem technicznym, prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania na danym kierunku, poziomie i profilu;
  - 2) powinna charakteryzować się wysoką jakością merytoryczną, spełniać wymogi formalne opracowań naukowych charakterystyczne dla rodzaju i poziomu studiów (zgodnie z załącznikiem nr 1) oraz odpowiadać wymogom edytorskim przyjętym w SGSP (zgodnie z załącznikiem nr 2);
  - 3) dziełem studenta, za które wyłącznie on ponosi pełną odpowiedzialność.
3. Pracę dyplomową może stanowić opracowany przez studenta artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie znajdującym się w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji naukowych ogłoszonym komunikatem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, a także rozdział w monografii naukowej lub monografia naukowa, opublikowany lub opublikowana w wydawnictwie znajdującym się w wykazie wydawnictw wydających recenzowane monografie naukowe ogłoszonym komunikatem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Dopuszcza się uznanie za pracę dyplomową artykułu wieloautorskiego opublikowanego przez studenta i opiekuna naukowego z SGSP, przy wkładzie studenta w powstaniu artykułu min. 75%, które potwierdzone zostanie oświadczeniami autorów. O przyjęciu artykułu naukowego, rozdziału w monografii lub monografii jako pracy dyplomowej decyduje Dziekan.
4. Pracę dyplomową może stanowić dokonanie techniczne rozumiane jako praca mającą na celu zaprojektowanie i wykonanie prototypu konkretnego urządzenia lub systemu. O przyjęciu dokonania technicznego jako pracy dyplomowej decyduje Dziekan.
5. Praca dyplomowa jest tematycznie związana z kierunkiem studiów.
6. Uczestnicy procesu dyplomowania:
  - 1) dziekan - merytoryczny opiekun procesu dyplomowania; dba o równomierny rozdział prac dyplomowych między pracownikami wydziału uprawnionymi do pełnienia funkcji promotora; dba o jakość procesu dyplomowania oraz przeprowadzanych egzaminów dyplomowych; zatwierdza składy komisji dyplomowych oraz harmonogramy egzaminów dyplomowych;
  - 2) promotor pracy dyplomowej - przygotowuje własne propozycje tematów prac dyplomowych; przyjmuje zgłoszenia prac dyplomowych od studentów oraz umieszcza informacje w kwestionariuszu dyplomowym i systemie informatycznym; weryfikuje poprawność pracy dyplomowej pod względem przyjętych założeń merytorycznych oraz redakcyjnych; dokonuje sprawdzenia pracy w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA); sporządza recenzję pracy dyplomowej oraz uczestniczy w egzaminie dyplomowym;
  - 3) student - dyplomant, jako uczestnik procesu dyplomowania zobowiązany jest do udziału w seminariach dyplomowych i innych zajęciach mających na celu merytoryczne przygotowanie go do procesu sporządzenia pracy; samodzielnie przygotowuje i redaguje

prace dyplomową zgodnie z zasadami obowiązującymi w SGSP; dopełnia wszelkich formalności związanych z procesem dyplomowania, z zachowaniem ustalonych terminów;

- 4) recenzent - opiniuje i ocenia ukończoną pracę dyplomową zaakceptowaną przez promotora pracy, uczestniczy w egzaminie dyplomowym;
- 5) komisja egzaminacyjna - dba o przygotowanie i poprawność przebiegu egzaminu dyplomowego. Skład komisji egzaminacyjnej określa regulamin studiów;
- 6) komisja właściwa ds. oceny tematów i zakresów prac dyplomowych oraz zasad dyplomowania, zwana dalej „Komisją” - ocenia zgodności tematów i zakresów prac dyplomowych z kierunkiem studiów oraz ocenia poprawność tematów zaproponowanych przez studenta i promotora;
- 7) pracownicy dziekanatu - stanowią obsługę administracyjną procesu dyplomowania, przygotowują egzaminy dyplomowe, wprowadzają niezbędne dane do systemu informatycznego oraz sprawdzają dokumenty po przeprowadzonym egzaminie dyplomowym.

II. Organizacja procesu dyplomowania

1. Promotorzy prac dyplomowych zgłaszają propozycje tematów prac dyplomowych z podziałem na kierunki i poziomy studiów.
2. Wybór tematu pracy dyplomowej i promotora:
  - 1) wybór promotora oraz tematu pracy dyplomowej następuje, co najmniej, na rok przed planowanym terminem ukończenia studiów;
  - 2) wybór promotora jest indywidualną decyzją studenta, związaną z jego zainteresowaniami naukowymi. Odbywa się w porozumieniu z osobami uprawnionymi do prowadzenia prac dyplomowych. Po wyborze promotora następuje wypełnienie kwestionariusza dyplomowego (zgodnie z załącznikiem nr 3) oraz uzupełnienie danych w systemie informatycznym. Uznaje się, że student dokonał wyboru promotora, jeśli jego dane zostaną wprowadzone do systemu informatycznego przez promotora;
  - 3) lista tematów prac dyplomowych oraz zakres zainteresowań badawczo-naukowych osób uprawnionych do prowadzenia prac dyplomowych zostaje podana do wiadomości studentów na stronie internetowej SGSP. Dopuszcza się możliwość realizacji prac dyplomowych spoza listy proponowanych tematów;
  - 4) limit prac dyplomowych prowadzonych przez jednego promotora rocznie określa dziekan.
3. W przypadku, gdy student nie dokona wyboru promotora oraz tematu pracy w wyznaczonym terminie, dziekan wskazuje promotora pracy dyplomowej, mając na uwadze dotychczasowe obciążenie pracami dyplomowymi poszczególnych promotorów oraz zakres i kierunek studiów.
4. Po zakończeniu procesu wyboru promotorów przez studentów, tematy prac dyplomowych są weryfikowane przez Komisję. Komisja weryfikuje tematy względem ich poprawności i spójności z kierunkiem studiów. Uwagi komisji przekazywane są promotorom. Promotor ma możliwość akceptacji, bądź odrzucenia uwag Komisji.
5. Po zakończeniu pracy Komisji tematy prac dyplomowych są opiniowane przez radę wydziału, następnie zatwierdzane przez dziekana i podawane do wiadomości studentów.
6. Studentowi przysługuje możliwość zmiany promotora i/lub tematu pracy dyplomowej w terminie nie krótszym niż 30 dni przed wyznaczonym terminem złożenia pracy dyplomowej.

- W celu zmiany promotora i/lub tematu pracy student składa wniosek do dziekana (zgodnie z załącznikiem nr 4).
7. W toku studiów studenci uczestniczą w seminarium dyplomowym. Seminarium dyplomowe ma na celu w szczególności zaznajomienie z zasadami pisania pracy dyplomowej, zapoznanie z zasadami planowania badań, przedstawienie znaczenia poszczególnych części pracy, przedstawienie sposobów prawidłowej prezentacji wyników badań; etapową ocenę postępów przygotowania pracy dyplomowej oraz przygotowanie studentów do egzaminu dyplomowego.
  8. Proces przygotowania pracy dyplomowej:
    - 1) przygotowanie pracy dyplomowej powinno dawać studentowi możliwość osiągnięcia efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów. Opiekę merytoryczną nad realizacją pracy dyplomowej sprawuje promotor w ramach indywidualnych konsultacji ze studentami;
    - 2) praca dyplomowa musi spełniać wymogi edytorskie obowiązujące w SGSP (zgodnie z załącznikiem nr 2);
    - 3) poszczególne etapy przygotowania pracy dyplomowej powinny być konsultowane z promotorem;
    - 4) praca dyplomowa powinna zostać złożona w terminie przewidzianym w Szczegółowym Harmonogramie Roku Akademickiego; studentowi przysługuje jednorazowa możliwość przedłużenia terminu złożenia pracy dyplomowej maksymalnie o 6 miesięcy (według określonego w załączniku nr 5);
    - 5) ukończona praca dyplomowa musi zostać poddana badaniu w JSA przez promotora pracy. Zaakceptowany przez promotora raport ogólny z badania w JSA zostaje dołączony do pracy dyplomowej. W przypadku wysokiego współczynnika podobieństwa student ma możliwość poprawy pracy. W przypadku niepoprawienia pracy nie zostaje ona dopuszczona do obrony. Celem wsparcia procesu analizy raportu podobieństwa należy stosować instrukcję analizy raportu z badania pracy dyplomowej przygotowaną przez dostawcę JSA;
    - 6) student składa w dziekanacie po jednym egzemplarzu pracy dyplomowej w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej (zapisana na nośniku typu płyta CD/DVD). Jednocześnie student składa oświadczenie o samodzielności napisania pracy dyplomowej oraz zgodności wydrukowanej pracy dyplomowej z wersją elektroniczną (zgodnie z załącznikiem nr 6). Do płyty CD/DVD dołącza zgodę/brak zgody na wgląd do pracy w Bibliotece SGSP (zgodnie z załącznikiem nr 7);
    - 7) po złożeniu pracy w Dziekanacie zostaje wyznaczony recenzent pracy dyplomowej. Celem recenzji jest ocena jakości pracy dyplomowej oraz weryfikacja jej zgodności z zasadami przygotowywania prac dyplomowych przyjętymi w SGSP.
  9. Recenzent i promotor sporządzają recenzje w terminie do 14 dni od daty otrzymania pracy. Recenzje sporządzane są na arkuszu recenzji (zgodnie z załącznikiem nr 8).
  10. Recenzje prac mają charakter jawny. Student ma prawo do zapoznania się z treścią recenzji.
  11. Jeżeli praca jest oceniona negatywnie przez promotora lub recenzenta, dziekan wyznacza nowy termin złożenia poprawionej pracy dyplomowej lub określa temat nowej pracy dyplomowej i powołuje promotora pracy.
  12. W przypadku, gdy pracę dyplomową stanowi samodzielnie opracowany artykuł w czasopiśmie znajdującym się w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji naukowych ogłoszonym komunikatem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki lub rozdział w monografii lub monografia, opublikowany lub opublikowana

w wydawnictwie znajdującym się w wykazie wydawnictw wydających recenzowane monografie naukowe ogłoszonym komunikatem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, student składa wnioski o uznanie opublikowanego artykułu, rozdziału w monografii lub monografii za pracę dyplomową (zgodnie z załącznikiem nr 9), w terminie poprzedzającym termin złożenia pracy dyplomowej.

13. Prace dyplomowe stanowiące dokonanie techniczne podlegają recenzji na zasadach ogólnych.
14. Egzamin dyplomowy:
  - 1) przeprowadza się w terminie ustalonym w harmonogramie roku akademickiego;
  - 2) student zostaje dopuszczony do egzaminu po wypełnieniu wszystkich wymogów określonych w programie studiów; złożeniu pracy dyplomowej w wyznaczonym terminie; uzyskaniu pozytywnych ocen z pracy dyplomowej wystawionych przez promotora i recenzenta, uwzględniających wyniki badania za pomocą JSA; oraz po przedłożeniu podpisanej przez właściwe osoby karty obiegowej (zgodnie z załącznikiem nr 10), w terminie poprzedzającym termin obrony;
  - 3) warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich egzaminów i zaliczeń, przewidzianych w planie studiów;
  - 4) egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją egzaminacyjną w składzie określonym regulaminem studiów w SGSP;
  - 5) przebieg egzaminu oraz sposób wyznaczania oceny z egzaminu dyplomowego określa regulamin studiów w SGSP;
  - 6) dziekan może podjąć decyzję o określeniu listy zagadnień weryfikowanych podczas egzaminu dyplomowego, którą podaje do wiadomości studentów;
  - 7) z egzaminu dyplomowego sporządza się protokół (zgodnie z załącznikiem nr 11). Za wypełnienie protokołu odpowiada przewodniczący komisji egzaminacyjnej;
  - 8) w przypadku, gdy student nie uzyskał pozytywnej oceny z egzaminu lub był nieobecny na egzaminie dziekan wyznacza drugi termin egzaminu dyplomowego, który jest terminem ostatecznym. W przypadku niezdania egzaminu w tym terminie, student zostaje skreślony z listy studentów;
  - 9) w przypadku pozytywnego wyniku egzaminu dyplomowego, komisja egzaminacyjna ustala ostateczny wynik studiów i podejmuje decyzję o nadaniu właściwego tytułu zawodowego;
  - 10) bezpośrednio po zakończeniu egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej, w obecności jej członków, ogłasza ustaloną przez komisję ocenę pracy dyplomowej i wynik egzaminu dyplomowego. W przypadku pozytywnego wyniku egzaminu dyplomowego przewodniczący komisji egzaminacyjnej podaje ostateczny wynik egzaminu, wynik ukończenia studiów oraz ogłasza decyzję o nadaniu właściwego tytułu zawodowego.
15. Student może otrzymać wyróżnienie za pracę dyplomową oraz za bardzo dobre wyniki w nauce. Wyróżnienie może być przyznawane absolwentom, którzy przystąpili do egzaminu dyplomowego w terminie ustalonym w harmonogramie roku akademickiego.
16. Wyróżnienie za pracę dyplomową przysługuje:
  - 1) 3 osobom z danego rodzaju studiów z najwyższą średnią, których prace dyplomowe zostały ocenione przez promotora i recenzenta na ocenę bardzo dobrą lub
  - 2) osobom, których prace dyplomowe zostały ocenione przez promotora i recenzenta na ocenę bardzo dobrą, wobec których recenzent wystąpi z wnioskiem o wyróżnienie, a komisja egzaminacyjna dokona stosownego wpisu na protokole egzaminacyjnym.

17. Po egzaminie dyplomowym Biblioteka SGSP przekazuje pracę dyplomową do Ogólnopolskiego Repozytorium Pisemnych Prac Dyplomowych.
18. Dopuszcza się techniczną realizację poszczególnych etapów procesu dyplomowania z zastosowaniem systemu informatycznego obowiązującego w SGSP.

III. Terminarz procesu dyplomowania

Lp.	TERMIN	ZADANIE	WYKONUJĄCY
1.	Do końca grudnia każdego roku/ początek roku akademickiego	Złożenie propozycji tematów prac dyplomowych z uwzględnieniem podziału na kierunki i zakresy studiów	Promotor
2.	W terminie wskazanym w szczegółowym harmonogramie roku akademickiego, co najmniej rok przed planowanym terminem zakończenia studiów	Wybór tematów prac dyplomowych oraz promotorów przez studentów.	Student
3.		Wprowadzenie kwestionariuszy dyplomowych do systemu informatycznego.	Promotor
4.	Miesiąc po terminach określonych w pkt 2.	Wskazanie tematów i promotorów prac dyplomowej studentom, którzy nie dokonali wyboru promotora pracy dyplomowej	Dziekan
5.	Miesiąc od terminów określonych w pkt 3.	Weryfikacja wybranych tematów prac dyplomowych i promotorów	Komisja właściwa ds. oceny tematów i zakresów prac dyplomowych oraz zasad dyplomowania
6.	j. w.	Ogłoszenie zaakceptowanych tematów prac dyplomowych wraz z promotorami	Dziekan
7.	Wskazany w szczegółowym harmonogramie roku akademickiego około miesiąc przed planowanym terminem egzaminów dyplomowych	Złożenie pracy dyplomowej	Student
8.	Po terminie określonym w pkt 5, nie później niż 7 dni po terminie złożenia prac dyplomowych	Przydzielenie recenzentów prac dyplomowych	Komisja właściwa ds. oceny tematów i zakresów prac dyplomowych oraz zasad dyplomowania/Dziekan
9.	5 dni przed terminem egzaminu dyplomowego	Recenzja pracy dyplomowej	Recenzenci
10.	Co najmniej 5 dni przed terminami egzaminów	Szczegółowy harmonogram egzaminów dyplomowych	Dział organizacji kształcenia
11.	Wskazany w szczegółowym harmonogramie roku akademickiego oraz zgodnie z Szczegółowym harmonogramem egzaminów dyplomowych	Egzamin dyplomowy	Komisja Egzaminacyjna student
12.	30 dni po egzaminach	Przekazanie prac do Ogólnopolskie Repozytorium Pisemnych Prac Dyplomowych	Dziekanat/Biblioteka SGSP

13.	30 dni po egzaminie dyplomowym	Dyplom ukończenia studiów	Dziekanat/Dział bezpieczeństwa informacji
-----	--------------------------------	---------------------------	---

IV. Wykaz dokumentów i ich przeznaczenie

DOKUMENT	PRZEZNACZENIE
Załącznik nr 1. Ogólne wymagania dla prac dyplomowych w SGSP	Służy ogólnej charakterystyce wymagań stawianych pracom dyplomowym w zależności od rodzaju pracy.
Załącznik 2. Wytyczne edytorskie pisania prac dyplomowych w SGSP	Określa wytyczne edytorskie stawiane pracom dyplomowym w celu zachowania spójności między pracami tworzonymi w Uczelni.
Załącznik nr 3. Kwestionariusz dyplomowy	Ustalany wspólnie przez studenta i promotora. Wprowadzony do systemu informatycznego przez promotora przed terminem złożenia tytułów prac dyplomowych. Niezbędny w ustaleniu tematu pracy, problemu badawczego, celu i zakresu pracy. Kopia stanowi załącznik do pracy dyplomowej.
Załącznik nr 4. Wniosek o zmianę promotora pracy dyplomowej/tematu pracy dyplomowej	Wypełniany w przypadku zmiany promotora lub w przypadku korekty tematu pracy dyplomowej.
Załącznik nr 5. Wniosek o przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej	W przypadku uzasadnionego braku możliwości złożenia pracy w terminie możliwe jest przedłużenie terminu złożenia pracy. Można tego dokonać jednokrotnie na okres maksymalnie 6 miesięcy.
Załącznik nr 6. Oświadczenie o samodzielności napisania pracy dyplomowej oraz zgodności wydruku pracy dyplomowej z treścią zapisaną w wersji elektronicznej	Składane wraz z gotową pracą dyplomową jako potwierdzenie samodzielności i poprawności składanych dokumentów.
Załącznik nr 7. Oświadczenie do biblioteki	Składane w celu wyrażenia bądź niewyrażenia zgody na wgląd do pracy w Bibliotece SGSP przez inne osoby.
Załącznik nr 8. Arkusz oceny pracy dyplomowej	Niezbędny recenzentowi i promotorowi do oceny pracy dyplomowej.
Załącznik nr 9. Wniosek o uznanie opublikowanego artykułu, rozdziału w monografii, monografii lub dokonania technicznego za pracę dyplomową	Po opublikowaniu artykułu, rozdziału w monografii, monografii lub po stworzeniu dokonania technicznego może on zostać uznany za pracę dyplomową. Wniosek o uznanie artykułu, rozdziału w monografii, monografii lub dokonania technicznego za pracę dyplomową należy złożyć przed terminem złożenia pracy. Możliwe jest nieuznanie za pracę dyplomową przedstawianych sposobów realizacji pracy dyplomowej, jeżeli nie korespondują one z profilem studiów.
Załącznik nr 10. Potwierdzenie uregulowania zobowiązań wobec Uczelni/Karta obiegowa	Dotyczy rozliczenia się m.in. z Kwesturą, Biblioteką, Magazynem mundurowym, Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą itp.
Załącznik nr 11. Protokół dyplomowy	Sporządzany przez Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej w czasie trwania egzaminu dyplomowego.

WAŻNE: Wszystkie dokumenty stosowane w czasie procesu dyplomowania mogą być zbierane z użyciem systemów informatycznych, o ile będą zawierały wszystkie informacje zgodnie z załącznikami do Regulaminu.

V. Postanowienia końcowe

1. W sprawach nieobjętych niniejszym Regulaminem lub w przypadkach spornych decyzję podejmuje dziekan.
2. Celem zapewnienia jakości prac dyplomowych oraz wymiany doświadczeń w środowisku akademickim tworzy się zbiór dobrych praktyk pisanie pracy dyplomowej.
3. Postanowienia Regulaminu stosuje się do obron prac dyplomowych, planowanych w roku akademickim 2021/2022, jeżeli postanowienia Regulaminu są korzystniejsze dla studenta.

OGÓLNE WYMAGANIA DLA PRAC DYPLOMOWYCH W SZKOLE GŁÓWNEJ SŁUŻBY POŻARNICZEJ

Załącznik służy przedstawieniu ogólnej charakterystyki wymagań i właściwości, jakie są stawiane pracom dyplomowym. Dodatkowo, w załączniku wskazane zostały elementy, które powinny cechować prace licencjackie, inżynierskie i magisterskie.

1. Charakterystyka prac licencjackich, inżynierskich i magisterskich

Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem wybranego tematu. Może być pracą koncepcyjną lub empiryczną. Powinna charakteryzować się przejrzystością i zwięzłością. Ma stanowić logiczne, metodycznie poprawne i zwięzłe opracowanie, z jasno określonym i konsekwentnie prowadzonym procesem dedukcji/indukcji. Powyższe wyrażać ma się przede wszystkim w braku powtórzeń, zachowaniu właściwych proporcji między częściami pracy i realizacji założonych celów.

W szczegółowym ujęciu, prace dyplomowe mogą być pracami badawczymi, technologicznymi, konstrukcyjnymi, studialnymi lub stanowić kompilację wymienionych (np. praca technologiczna z elementami pracy badawczej). Prace badawcze dotyczą pomiarów wybranych parametrów zjawisk fizycznych, chemicznych lub społecznych, które są następnie analizowane z wykorzystaniem różnych metod i narzędzi matematycznych, stochastycznych, eksploracyjnych i innych.

Prace technologiczne dotyczą projektowania, eksploatacji, modernizacji obiektów lub procesów technologicznych i mają charakter aplikacyjny.

Prace konstrukcyjne obejmują wytworzenie nowego lub zmodernizowanego projektu obiektu inżynierskiego.

Prace dyplomowe studialne mogą mieć charakter przeglądowy, polemiczny lub inwentaryzacyjny. Przedmiotem tej grupy prac jest identyfikowanie problemów badawczych w ramach wybranego zagadnienia (technicznego, społecznego lub innego) i wskazanie kierunków poszukiwania sposobów i metod jego rozwiązania i/lub polemika jego dotychczasowych rozwiązań.

Praca dyplomowa powinna zawierać proces analitycznego rozwiązywania problemu naukowego lub badawczego, zaczynającego się od sformułowania spójnych założeń, poprzez analizę źródeł oraz dostępnych środków i metod, w tym metod projektowania, kończącego się propozycją rozwiązania oraz sformułowaniem wniosków. Praca dyplomowa to syntetyczne i kompletne pod względem merytorycznym opracowanie postawionego problemu naukowego lub badawczego, wykazujące umiejętność samodzielnego jego rozwiązania. Problem ten może mieć charakter projektu. W takim przypadku wymagane są elementy nowatorstwa oraz krytycznej refleksji dotyczącej zastosowanej lub opracowanej metody, badań lub użytych narzędzi (ich udoskonalenie) oraz sformułowanie wniosków. Praca dyplomowa nie powinna mieć charakteru wyłącznie opisowego. Ma wykazać umiejętności dyplomanta w zakresie samodzielnego opracowania wybranej tematyki przy wykorzystaniu dostępnych źródeł i narzędzi.

Praca dyplomowa licencjacka oraz praca dyplomowa inżynierska potwierdzają, że ich autor, wykorzystując zdobytą na studiach wiedzę i kompetencje, potrafi zrealizować cel pracy zgodny z kierunkiem studiów i obraną specjalnością. Z pracy dyplomowej magisterskiej wynika dodatkowo, że jej autor potrafi tworzyć nową przydatną wiedzę. Prace dyplomowe stanowią opracowanie

potwierdzające umiejętność samodzielnego rozwiązania określonego zadania praktycznego lub teoretycznego. W świetle założeń Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego na poziomie 6 (prace licencjackie i inżynierskie) lub 7 (prace magisterskie), wykonanie pracy dyplomowej ma duży pozytywny wpływ na kształtowanie następujących kompetencji: „wiedza i rozumienie”, „zastosowanie wiedzy”, „formułowanie sądów”, „radzenie sobie ze złożonością, interdyscyplinarnością” (Próchnicka i in. 2010).

Praca licencjacka polega na zastosowaniu metod zawodowych i/lub naukowych, w zakresie np. nauk o bezpieczeństwie, do osiągnięcia celu pracy. Zawiera przegląd literatury zawodowej oraz naukowej dotyczącej podjętego tematu. Praca licencjacka może mieć formę eseju przedstawiającego literacko-naukowy punkt widzenia autora. **Praca licencjacka ma na celu przedstawienie wybranego problemu badawczego obejmującego zakres tematyki kierunku studiów.**

Praca inżynierska polega na zastosowaniu szeroko rozumianych metod inżynierskich (pomiarów, badań laboratoryjnych, symulacji, obliczeń) do rozwiązania jasno określonego problemu. Praca inżynierska powinna zawierać m.in. przegląd literatury - w szczególności technicznej i naukowej dotyczącej podjętego tematu; obliczenia związane z określeniem niepewności pomiaru lub prowadzonych badań; czytelnie prezentowane wyniki badań, z zachowaniem dbałości o prawidłowe i kompletne opisy osi, czy dobór rodzajów wykresów. Praca inżynierska może stanowić częściowy (w zakresie np. założeń, samej koncepcji) lub kompleksowy projekt konkretnego rozwiązania użytkowego (dla istniejącej lub hipotetycznej jednostki chroniącej lub chronionej). Dotyczyć może m.in.:

- systemu organizacyjnego, np. procedury ratowniczej, organizacji działań ratowniczych, zarządzania podmiotami ratowniczymi, zabezpieczenia logistycznego, a także parametryzowania zagrożeń i stanu bezpieczeństwa;
- projektowania obiektów budowlanych i systemów zabezpieczeń przeciwpożarowych w tych obiektach pod kątem możliwości skutecznego użycia tych systemów przez służby ratownicze prowadzące działania ratowniczo-gaśnicze w obiektach budowlanych;
- określania właściwości palnych i wybuchowych substancji;
- modelowania rozwoju pożarów;
- ryzyka występowania wybranych zagrożeń;
- symulacji zasięgów stref niebezpiecznych.

Jako pracę inżynierską można uznać dokonanie techniczne, stanowiące w szczególności gotowe oprogramowanie, stanowisko badawcze, urządzenie. Opis rozwiązania technicznego powinien zawierać m.in. dokumentację techniczną, w szczególności: rysunki techniczne, schematy, opis algorytmów, kod programu, a także dokumentację z uruchomienia rozwiązania.

Praca inżynierska ma na celu przedstawienie wybranego problemu badawczego obejmującego zakres tematyki kierunku studiów z zastosowaniem narzędzi inżynierskich.

Praca magisterska bazuje na zastosowaniu metod naukowych, w zakresie nauk technicznych lub nauk społecznych, do osiągnięcia celu pracy, którym powinno być rozwiązanie wcześniej sformułowanego problemu badawczego. Autor powinien wykazać się umiejętnością tworzenia nowej oraz wykorzystania istniejącej wiedzy. W związku z tym, w pracy magisterskiej powinien się znaleźć oddzielny rozdział metodologiczny lub metodyczny opisujący cele, tezy, metody i sposób rozwiązania postawionego problemu. Rezultaty pracy powinny mieć charakter poznawczy. Mogą mieć również charakter użytkowy. Praca magisterska zawiera przegląd literatury naukowej dotyczącej podjętego tematu. Może zawierać również przegląd literatury zawodowej. **Praca magisterska ma dowodzić umiejętności prowadzenia badań naukowych przez dyplomanta. Powinna mieć charakter**

badawczy i wykazywać umiejętność studenta w formułowaniu problemu badawczego i rozwiązania go metodami naukowymi.

Praca dyplomowa, zarówno licencjacka, inżynierska, jak i magisterska ma w sposób reprezentatywny przedstawiać umiejętność wykorzystania przez studenta zdobytej wiedzy. W swoim założeniu nie jest pracą odtwórczą. Stanowi dowód opanowania określonego zakresu wiedzy i/lub umiejętności oraz wprowadzenia elementu innowacyjności w dany problem badawczy. Jest zakończeniem danego etapu kształcenia. W związku z tym, powinna być pracą samodzielną i wszelkiego rodzaju praktyki, takie jak: powierzenie wykonania prac innym osobom, stosowanie plagiatu oraz inne działania podważające samodzielność wykonania pracy są niedopuszczalne, z zasady niemoralne i nieetyczne. Prace dyplomowe w SGSP powinny uwzględniać charakter Uczelni, co za tym idzie szczególnie ważne jest podejmowanie problemów badawczych związanych z organizacją działań Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych, jak również zagadnień związanych z ochroną ludności i obroną cywilną.

2. Porównanie elementów charakterystycznych dla prac: licencjackich, inżynierskich i magisterskich

Kryterium prac dyplomowych	Praca licencjacka	Praca inżynierska	Praca magisterska
Charakter pracy	<p>Przykładowy typ pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studium przypadku • analiza porównawcza • pogłębiona diagnoza • projekt • artykuł naukowy <p>Polega na samodzielnym rozwiązaniu zadania przeważnie w ramach jednej dyscypliny naukowej zgodnej z kierunkiem studiów.</p> <p>Autor wykazuje się wiedzą oraz umiejętnością jej zastosowania w zakresie podjętego tematu. Dodatkowo wykazuje się biegłością poszukiwania i wykorzystania piśmiennictwa wspierającego cel pracy.</p>	<p>Przykładowy typ pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • badawczo-pomiarowa • projektowa • projektowo-konstrukcyjna • analityczna • studium przypadku • artykuł naukowy • dokonanie techniczne <p>Polega na samodzielnym rozwiązaniu zadania w ramach jednej lub kilku dyscyplin naukowych zgodnych z kierunkiem studiów.</p> <p>Autor wykazuje się wiedzą oraz umiejętnością jej zastosowania w zakresie podjętego tematu. Dodatkowo wykazuje się biegłością poszukiwania i wykorzystania piśmiennictwa wspierającego cel pracy.</p>	<p>Przykładowy typ pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma znamiona pracy naukowej • artykuł naukowy • dokonanie techniczne <p>Polega na samodzielnym rozwiązaniu zadania w ramach jednej lub kilku dyscyplin naukowych zgodnych z kierunkiem studiów.</p> <p>Autor wykazuje się pogłębioną wiedzą oraz umiejętnością jej zastosowania w zakresie podjętego tematu. Dodatkowo wykazuje się biegłością poszukiwania i wykorzystania piśmiennictwa wspierającego cel pracy. Wymagania dla prac magisterskich powinny być postawione poziom wyżej niż dla prac licencjackich i inżynierskich.</p>

Cel pracy	Cel praktyczny.	Cel praktyczny wymagający podejścia inżynierskiego lub zastosowania środków technicznych.	Cel o charakterze badawczym.
Zakres pracy	Wymaga wykorzystania typowych metod / technik / narzędzi badawczych do diagnozy i identyfikacji problemu badawczego. Polega na zastosowaniu metod zawodowych do osiągnięcia celu pracy, np. metod oceny ryzyka zawodowego.	Wymaga zastosowania informatycznych lub technicznych metod / technik / narzędzi badawczych do rozwiązania problemu badawczego inżynierskiego. Polega na zastosowaniu metod inżynierskich oraz metod technicznych do osiągnięcia celu pracy.	Wymaga wykorzystania właściwych metod / technik / narzędzi badawczych (w tym przeglądu literatury przedmiotu) do rozwiązania postawionego problemu badawczego. Polega na zastosowaniu metod naukowych* do osiągnięcia celu pracy.
Głębina opisu, wiedza dziedzinowa	<p>Omówienie i opis metod / technik / narzędzi badawczych adekwatnych do problemu i zakresu pracy, wybranych do realizacji celu pracy, które nie muszą mieć znamion osiągnięć naukowych, wystarczy, aby fakty naukowe były uporządkowane właściwie i poprawnie.</p> <p>Autor powinien wykazać się przede wszystkim umiejętnością wykorzystania istniejącej wiedzy, może tworzyć nową wiedzę.</p> <p>Autor wykorzystuje wiedzę z programu studiów, może wykraczać poza program studiów.</p> <p>Autor wykazuje się opisem problemu badawczego, jego rozwiązaniem i sposobami weryfikacji.</p>	<p>Omówienie i opis metod / technik / narzędzi badawczych adekwatnych do problemu i zakresu pracy, wybranych do realizacji celu pracy, które nie muszą mieć znamion osiągnięć naukowych, wystarczy, aby fakty naukowe były uporządkowane właściwie i poprawnie.</p> <p>Autor powinien wykazać się przede wszystkim umiejętnością wykorzystania istniejącej wiedzy, może tworzyć nową wiedzę.</p> <p>Autor wykorzystuje wiedzę z programu studiów, może wykraczać poza program studiów.</p> <p>Autor wykazuje się opisem problemu badawczego, jego rozwiązaniem i sposobami weryfikacji.</p>	<p>Omówienie i opis metod / technik / narzędzi badawczych adekwatnych do problemu i zakresu pracy, wybranych do realizacji celu pracy, aby miała ona znamiona osiągnięcia naukowego, a fakty naukowe były uporządkowane właściwie i poprawnie.</p> <p>Autor powinien wykazać się umiejętnością wykorzystania istniejącej wiedzy oraz tworzyć nową wiedzę.</p> <p>Autor wykorzystuje wiedzę z programu studiów, jednak powinien wykraczać poza program studiów.</p> <p>Autor wykazuje się krytyczną analizą źródeł literatury przedmiotu oraz autorskim opisem problemu badawczego, jego rozwiązaniem i sposobami weryfikacji.</p>
Dobór źródeł	Zawiera przegląd literatury zawodowej dotyczącej podjętego tematu.	Zawiera przegląd literatury technicznej dotyczącej podjętego tematu.	Zawiera przegląd literatury naukowej dotyczącej podjętego tematu; może zawierać przegląd literatury zawodowej.

	Specjalistyczna literatura naukowa dotycząca wiedzy dziedzinowej – kilkanaście pozycji, z przewagą książek i czasopism naukowych.	Specjalistyczna literatura dotycząca wiedzy dziedzinowej – kilkanaście pozycji, z przewagą książek i czasopism naukowych.	Bogata literatura, także obcojęzyczna. Wiarygodne i różnorodne źródła naukowe z przewagą źródeł z ostatnich 5 lat.
Język i styl pisarski pracy	Logicznie powiązany system tez i hipotez. Język zgodny z zasadami poprawnej polszczyzny.	Logicznie powiązany system tez i hipotez. Język zgodny z zasadami poprawnej polszczyzny.	Logicznie powiązany system tez, hipotez, metod badawczych i twierdzeń naukowych. Język specjalistyczny. Terminologia naukowa z określonej dziedziny. Język zgodny z zasadami poprawnej polszczyzny.
Forma redakcyjna	Zgodnie z załącznikiem nr 2 do Regulaminu dyplomowania		
Forma pracy	Praca powinna spełniać wymogi stawiane pracom licencyjnym i uwzględniać: koncepcję pracy, treść pracy (plan pracy), układ treści pracy, wstęp do pracy, wnioski końcowe, literaturę przedmiotu elementy informacyjno-pomocnicze pracy. Ma postać pisemnego monograficznego opracowania, podzielonego na rozdziały i podrozdziały. Autor wykazuje się kreatywnością, umiejętnością logicznego i obiektywnego prezentowania informacji.	Praca powinna spełniać wymogi stawiane pracom inżynierskim i uwzględniać: koncepcję pracy, treść pracy (plan pracy), układ treści pracy, wstęp do pracy, wnioski końcowe, literaturę przedmiotu elementy informacyjno-pomocnicze pracy. Ma postać pisemnego monograficznego opracowania, podzielonego na rozdziały i podrozdziały. Autor wykazuje się kreatywnością, umiejętnością logicznego i obiektywnego prezentowania informacji.	Praca powinna spełniać wymogi stawiane pracom magisterskim i uwzględniać: koncepcję pracy, treść pracy (plan pracy), układ treści pracy, wstęp do pracy, wnioski końcowe, literaturę przedmiotu elementy informacyjno-pomocnicze pracy. Ma postać pisemnego monograficznego opracowania, podzielonego na rozdziały i podrozdziały. Autor wykazuje się kreatywnością, umiejętnością logicznego i obiektywnego prezentowania informacji.
Ocena pracy	Ocena pracy polega na sporządzeniu dwóch recenzji, jednej przez promotora (opiekuna) pracy, drugiej przez recenzenta.	Ocena pracy polega na sporządzeniu dwóch recenzji, jednej przez promotora (opiekuna) pracy, drugiej przez recenzenta.	Ocena pracy polega na sporządzeniu dwóch recenzji, jednej przez promotora (opiekuna) pracy, drugiej przez recenzenta.
Obrona pracy/Egzamin dyplomowy	Zgodnie z Regulaminem studiów w SGSP		

WYTYCZNE EDYTORSKIE PISANIA PRAC DYPLOMOWYCH W SZKOLE GŁÓWNEJ SŁUŻBY POŻARNICZEJ

Wytyczne mają na celu określenie wymagań edytorskich związanych z techniczną stroną realizacji pracy dyplomowej. Spójne i jasne wytyczne dotyczące wymagań edytorskich pozwolą na ujednolicenie oraz zachowanie spójności między wszystkimi rodzajami prac dyplomowych realizowanymi w SGSP. Wszystkie kwestie nieobjęte niniejszymi wytycznymi stanowią indywidualną decyzję dyplomanta i/lub promotora pracy.

I. Ogólne wytyczne i strona językowa pracy dyplomowej

Zaleca się, aby praca dyplomowa, nie licząc załączników, na studiach pierwszego stopnia (licencjacka lub inżynierska) zawierała od 40 do 60 stron, natomiast na studiach drugiego stopnia (magisterska) od 50 do 80 stron. Zalecana liczba stron oraz wymagania edycyjne nie dotyczy prac dyplomowych przygotowanych w formie artykułu naukowego, rozdziału w monografii bądź monografii oraz rozwiązania technicznego.

Tworząc pracę dyplomową należy używać prostych, krótkich zdań. Długie zdania złożone należy podzielić w miarę możliwości na krótkie zdania pojedyncze. Należy unikać powtarzania się tych samych słów w jednym lub sąsiednich zdaniach. Szczególną uwagę należy zwrócić na interpunkcję. Stosować zasadę, że poszczególne orzeczenia w zdaniu złożonym muszą być oddzielone przecinkiem. Należy unikać niepotrzebnych sformułowań typu "jak wiadomo", "jest oczywiste". Nie należy powoływać się w tekście na rysunki i tabele w rodzaju „na poniższym rysunku” lub „w powyższej tabeli”, tylko należy podawać konkretny numer rysunku lub tabeli np. „na rysunku 2” lub „w tabeli 3”. Wymaga się, aby tabele i rysunki najpierw zostały przywołane w tekście, a dopiero potem w nim zamieszczone. Dopuszczalne są wyróżnienia w postaci obramowań, różnych odcieni tła, rodzajów linii itp. W pracach dyplomowych należy używać formy bezosobowej (zrobiono, przeanalizowano, sformułowano wnioski itp.). Praca musi zawierać odwołania do materiału źródłowego. Tam gdzie autor korzysta z literatury musi to być wyraźnie zaznaczone, zgodnie z przyjętym systemem przypisów i bibliografii. Kopiowanie całych tekstów lub ich fragmentów jest niedozwolone. Wszystkie bezpośrednie cytaty powinny być oznaczone cudzysłowem z podaniem źródła.

Praca dyplomowa, co do zasady, powinna zachowywać następujące proporcje: 50% części opisowej (rozdziały teoretyczne i metodologiczne), itp.; 50% część analityczna (wyniki badań, analiza otrzymanych wyników, wnioski płynące z przeprowadzonych analiz, itp.)

Obowiązkowym elementem pracy dyplomowej, w której wykonywane są jakiegokolwiek pomiary, jest analiza niepewności pomiarowe. Prezentując wyniki pomiarów, niepewność powinna być oznaczona w sposób pozwalający ocenić jakość eksperymentu i słuszność wnioskowania.

II. Wymagania edycyjne pracy dyplomowej z przykładami

A. Okładka

- 1) Okładka wykonana jest z kartonu o gramaturze 250 g, format 2XA4 + grzbiet

- 2) Kolory tła okładki (kolor podstawowy tła – kolor elementów dodatkowych pasków)i:
  - a. Praca dyplomowa licencjacka:
CMYK 70 / 0 / 0 / 0 – 0 / 45 / 100 / 0
  - b. Praca dyplomowa inżynierska
CMYK 100 / 20 / 0 / 0 – 100 / 100 / 0 / 0
  - c. Praca dyplomowa magisterska
CMYK 100 / 70 / 0 / 0 – 100 / 0 / 0 / 0
- 3) Dane personalizowane
  - a. Autor pracy: Calibri Regular 17 pkt.
  - b. Tytuł pracy: Calibri Bold 18 pkt.
  - c. Promotor: Calibri Regular 15 pkt.
  - d. Miejscowość i data: Calibri Regular 15 pkt.
- 4) Wzory okładek prac dyplomowych stanowią załącznik nr 1 do wytycznych.
- 5) W przypadku, gdy pracę dyplomową stanowi opracowany przez studenta artykuł naukowy, rozdział w monografii naukowej, monografia naukowa lub dokonanie techniczne w tytule pracy wpisuje się stosowna adnotacje informującą o rodzaju pracy (np. „Koncepcja stanowiska do badania efektywności paneli fotowoltaicznych – dokonanie techniczne”)

B. Strona tytułowa pracy

Strona tytułowa stanowi informację o tematyce pracy dyplomowej. Powinna zawierać: nazwę uczelni, nazwę wydziału, określać rodzaj pracy (licencjacka, inżynierska, magisterska), tytuł pracy, imię i nazwisko dyplomanta, nr albumu, stopień służbowy i/lub tytuł zawodowy i/lub tytuł/stopień naukowy oraz imię i nazwisko promotora, miasto i rok złożenia pracy. W przypadku, gdy pracę dyplomową stanowi opracowany przez studenta artykuł naukowy, rozdział w monografii naukowej, monografia naukowa lub dokonanie techniczne w tytule pracy wpisuje się stosowna adnotacje informującą o rodzaju pracy (patrz wyżej).

Wzór strony tytułowej stanowi załącznik nr 2 do wytycznych):

Przykład:

- napis: SZKOŁA GŁÓWNA SŁUŻBY POŻARNICZEJ - Times New Roman 20 pkt., Bold;
- napis: WYDZIAŁ INŻYNIERII BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY LUDNOŚCI - Times New Roman 20 pkt.;
- napis: Praca dyplomowa {rodzaj pracy} (licencjacka, inżynierska *lub* magisterska) - Times New Roman 38 pkt., Bold;
- napis: {Tytuł pracy} - (w języku, w którym została napisana praca) - Times New Roman 20 pkt., Bold;
- napis: {Imię Nazwisko}-Times New Roman 22 pkt., Bold;
- numer albumu {numer albumu} -Times New Roman 12 pkt.;
- napis: Promotor:-Times New Roman 14 pkt.;
- napis: {stopień służbowy, tytuł/stopień naukowy, tytuł zawodowy, Imię Nazwisko} - Times New Roman 14 pkt., Bold;
- napis: Warszawa {rok}-Times New Roman 14 pkt.

C. Podziękowania - opcjonalnie

D. Spis treści

Spis treści, czyli zestawienie rozdziałów i podrozdziałów stanowi wykaz umieszczony na odrębnej stronie. Pełni rolę przewodnika po treści pracy.

Zasady tworzenia automatycznej numeracji. W celu skorzystania z możliwości automatycznej numeracji rozdziałów i podrozdziałów należy najpierw wybrać opcję „Lista wielopoziomowa”, która znajduje się po prawej stronie od przycisku „Numerowanie” i wybrać listę z nagłówkami. Należy również przypisać odpowiedni styl do nazwy rozdziału lub podrozdziału w następujący sposób:

- rozdział pierwszego poziomu (np. 1, 2, 3...) – należy użyć stylu Nagłówek 1
- podrozdział drugiego poziomu (np. 1.1, 2.1, 3.1...) – styl Nagłówek 2
- podrozdział trzeciego poziomu (np. 1.1.1, 2.1.1, 3.1.1...) – styl Nagłówek 3

Następnie w odpowiednim miejscu pracy (za stroną tytułową) należy wstawić automatyczny spis treści korzystając z opcji w menu „Odwołania”. Aktualizacja automatycznego spisu treści polega np. na kliknięciu prawym przyciskiem myszy na spisie i wyborze opcji „Aktualizuj spis”.

Przykład:

Spis treści (przykład)

WYKAZ SYMBOLI, SKRÓTÓW I OZNACZEŃ STOSOWANYCH W PRACY**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

WSTĘP**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1.1.**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1.2.**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

2. **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

2.1.**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

2.2.**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

PODSUMOWANIE I WNIOSE**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

BIBLIOGRAFIA**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

SPIS RYSUNKÓW**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

SPIS TABEL**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

ZAŁĄCZNIKI**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

STRESZCZENIE**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

SUMMARY**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

OŚWIADCZENIE**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

E. Wykaz symboli, skrótów i oznaczeń / skrótowców

Wykaz skrótów najlepiej umieścić na początku pracy, w układzie alfabetycznym – zaraz po spisie treści. Takie umiejscowienie pozwala na zrozumienie skrótów w czasie śledzenia tekstu pracy. Wykaz skrótów jest niezbędny, gdy wykorzystywane są w pracy skróty, które zostały stworzone przez autora, albo są one rzadko używane lub wieloznaczne. Listę użytych skrótów i symboli należy uwzględnić w odpowiednio przygotowanym wykazie. Załączony przykład wskazuje rubryki

zawierające skrót oraz określenia w języku angielskim i polskim.

Przykład:

BSP	Bezzałogowy Statek Powietrzny
ARPA	(ang. <i>Automatic Radar Plotting Aids</i>) Radar z automatycznym śledzeniem echa

F. Numeracja rozdziałów

Numerowanie rozdziałów pierwszego poziomu rozpoczyna się od nowej strony, numerując cyframi arabskimi, po każdej cyfrze stawia się kropkę.

Rozdział: 1.;2.;3.;4.;

- Podrozdział rozdziału 1: 1.1., 1.2., 1.3.
- Podrozdział podrozdziału 1.1: 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3.
- Podrozdział podrozdziału 1.2: 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3.

Kolejne poziomy: 2, 3, 4 są numerowane analogicznie: Wstęp, Zakończenie, Bibliografia, Spis rysunków, Spis tabel nie są numerowane.

G. Numeracja stron

Numeracja strony umieszczana jest w dolnej części strony, po zewnętrznej stronie z odbiciem lustrzanym na stronach parzystych i nieparzystych. Czcionka Times New Roman 10 pkt.

H. Przypisy i bibliografia

Przypisy bibliograficzne dostarczają informacji o materiałach (dokumentach tradycyjnych i elektronicznych) wykorzystanych w pracy dyplomowej. Każda informacja odnosząca się do innego autora powinna wskazywać tekst źródłowy za pośrednictwem przypisu. Powinny zawierać informacje m.in. o autorze książki, tytule, tłumaczu, redaktorze, wydawnictwie, miejscu i dacie wydania.

Bibliografia powinna być odpowiednio dostosowana do wybranego systemu przypisów. Bibliografia (w układzie alfabetycznym od nazwiska autora lub tytułu publikacji) powinna obejmować wszystkie pozycje literatury uwzględnione w przypisach.

W przypadku stylu harwardzkiego oraz oksfordzkiego bibliografia powinna zawierać wykaz wykorzystanego piśmiennictwa w formie czterech odrębnych części:

- opracowania zwarte (książki i artykuły opublikowane);
- opracowania inne (opracowania nieopublikowane);
- akty prawne i normy (ustawy, rozporządzenia, dyrektywy, normy);
- źródła internetowe.

W przypadku stylu numerycznego bibliografia powinna być pisana ciągiem, w kolejności stosowania konkretnych pozycji w tekście pracy dyplomowej.

Należy wybrać jedną metodę stosowania przypisów i adekwatną do tego formę bibliografii, i stosować ją w całej pracy. **W jednej pracy nie można wykorzystywać wielu stylów stosowania przypisów i tworzenia bibliografii.**

Zalecana minimalna liczba pozycji bibliograficznych to 20 dla studiów pierwszego stopnia oraz 30 dla studiów drugiego stopnia. Analiza literaturowa powinna obejmować pozycje anglojęzyczne. Liczba cytowanych pozycji zwartych i artykułów naukowych powinna stanowić nie mniej niż połowę

wszystkich wykorzystanych źródeł.

Przykłady

Styl harwardzki	
przypis	bibliografia
Książka	
(Kowalski, 2021, s. 215)	Kowalski J., 2021, <i>Szósty rynek</i> , Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
(Leos i Kowalski, 2021, s. 332)	Leos W. i Kowalski S., 2011, <i>Bezpieczeństwo. Wyzwania XX wieku</i> , Warszawa.: Wydawnictwo Reset.
(Staszak i inn., 2021, s. 7-9)	Staszak W., Kolos M. i Wital, S., 2021, <i>Zintegrowane nauczanie</i> , Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
Rozdział w książce	
(Pietrzak, 2021, s. 127)	Pietrzak K., 2021, <i>Techniczne systemy zabezpieczeń</i> , w: Kowalski S. i Majcher K. (red.), <i>Logistyka. Bezpieczeństwo w transporcie</i> , Siedlce: SKK, s. 110-150.
Artykuł w czasopiśmie	
(Kulczycki i Wiejaki, 2021, s. 50-56)	Kulczycki Z. i Wiejak R., 2021, <i>System zarządzania kryzysowego Czechach</i> , Przegląd Obrony Cywilnej, Nr 4, s. 50-56.
Artykuł z czasopisma dostępnego przez sieć Internet	
(Zięba, 2020)	Zięba W., 2016, <i>System zarządzania kryzysowego w Belgii</i> , Journal of Modern Science, < www.joms.system-zarzadzania-w-Belgii/stpt > (dostęp 12.10.2020).
Artykuły i raporty publikowane w sieci Internet, w których wskazany jest autor	
(Rolenza, 2017)	Rolenza W., 2017, <i>What's the future of vaccines linked to rare clotting disorders? Science breaks down the latest</i> , 2017, < https://www.sciencemag.org/news/2021/05/what-s-future-vaccines-linked-rare-clotting >(Rolenza, 2017) (dostęp 05.04.2017).
Artykuły i raporty publikowane w sieci Internet, w których nie ma autora (autorem jest instytucja publikująca)	
(MNiSW, 2021)	MNiSW, 2021, <i>Program ds. bezpieczeństwa narodowego w latach 2021-2021</i> , < https://archiwumbip.mswia.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html > (dostęp 11.09.2021).
Akty prawne	
(Dz. U. 2007 Nr 89 poz. 590)	Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.
System oksfordzki	
Książka	
T. J. Kęsoń, <i>Procesy planowania obronnego i</i>	Kęsoń T. J., <i>Procesy planowania obronnego i</i>

cywilnego w administracji, cz. 1 – Planowanie obronne. Plany, programy i inne dokumenty planistyczne oraz ich zawartość, SGSP, Warszawa 2020, s. 126.	cywilnego w administracji, cz. 1 – Planowanie obronne. Plany, programy i inne dokumenty planistyczne oraz ich zawartość, Wyd. SGSP, Warszawa 2020.
M. Kozub, <i>Myśleć strategicznie o bezpieczeństwie przyszłości</i> , Wyd. AON, Warszawa 2013, s. 17.	Kozub M., <i>Myśleć strategicznie o bezpieczeństwie przyszłości</i> , Wyd. AON, Warszawa 2013.
G. Sobolewski, <i>Siły zbrojne RP w systemie bezpieczeństwa państwa</i> , SGSP, Warszawa 2020, s. 17.	Sobolewski G., <i>Siły zbrojne RP w systemie bezpieczeństwa państwa</i> , SGSP, Warszawa 2020.
<i>Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP</i> , Warszawa 2020, s. 15.	<i>Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP</i> , Warszawa 2020.
<i>Mała encyklopedia wojskowa</i> , t. 3, MON, Warszawa 1971, s. 37.	<i>Mała encyklopedia wojskowa</i> , t. 3, MON, Warszawa 1971.
Rozdział w książce	
K. Piątkowski, <i>Jak działa NATO?</i> [w:] W. Fiedler, <i>Współczesne bezpieczeństwo</i> , Toruń 2014, s. 125.	Piątkowski K., <i>Jak działa NATO?</i> [w:] Fiedler W., <i>Współczesne bezpieczeństwo</i> , Toruń 2014, ss.121-132.
Artykuł w czasopiśmie	
B. Rosa, A. Zalewski, <i>Militaryzacja</i> , s. 104 [w:] <i>Wiedza Obronna</i> , Kwartalnik Towarzystwa Wiedzy Obronnej, Rok XXXIII, nr 3/218, Warszawa 2006 r., ss. 104-147.	Rosa B., Zalewski A., <i>Militaryzacja</i> , [w:] <i>Wiedza Obronna</i> , Kwartalnik Towarzystwa Wiedzy Obronnej, Rok XXXIII, nr 3/218, Warszawa 2006 r., ss. 104-147.
M. Grzelak, K. Liedel, <i>Bezpieczeństwo narodowe nr 22</i> , II-2012, Warszawa 2012, s. 17.	Grzelak M, Liedel K, <i>Bezpieczeństwo narodowe nr 22</i> , II-2012, Warszawa 2012.
Artykuł z czasopisma dostępnego przez sieć Internet	
A. F. Holmes, <i>A History of Philosophy. Plato's Epistemology</i> , Wheaton College (07.04.2015), https://www.youtube.com/watch?v=5xVakHLDxAc&list=PLw4-Fp0S2dJbBtytnCcVUXCaVZOvsPs00&index=4 , (dostęp: 28.03.2020)	Holmes A.F., <i>A History of Philosophy. Plato's Epistemology</i> , Wheaton College (07.04.2015), https://www.youtube.com/watch?v=5xVakHLDxAc&list=PLw4-Fp0S2dJbBtytnCcVUXCaVZOvsPs00&index=4 , (dostęp: 28.03.2020)
R. Radziejewski, <i>„Resortowe królestwa” a ochrona kluczowych obiektów państwa</i> , [w:] Jagusiak B. (red.), <i>Studia Bezpieczeństwa Narodowego National Security Studies</i> , Tom 2, Nr 1, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2001, 72, [dok. elektr.] https://studiabn.pl/resources/html/article/detasis?id=1685888 (dostęp: 17. 02.2020 r.)	Radziejewski R., <i>„Resortowe królestwa” a ochrona kluczowych obiektów państwa</i> , [w:] Jagusiak B. (red.), <i>Studia Bezpieczeństwa Narodowego National Security Studies</i> , Tom 2, Nr 1, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2001, ss. 67-77, [dok. elektr.] https://studiabn.pl/resources/html/article/detasis?id=1685888 .
<i>Keiretsu</i> , https://pl.wikipedia.org/wiki/Keiretsu (dostęp: 06.05.2021 r.).	<i>Keiretsu</i> , https://pl.wikipedia.org/wiki/Keiretsu .
R. Radziejewski, <i>„Resortowe królestwa” a ochrona kluczowych obiektów państwa</i> , [w:] Jagusiak B. (red.), <i>Studia Bezpieczeństwa Narodowego National Security Studies</i> , Tom 2, Nr 1, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2001, s. 72, https://studiabn.pl/resources/html/article/detasis?id=1685888 (dostęp: 17. 02.2020 r.)	Radziejewski R., <i>„Resortowe królestwa” a ochrona kluczowych obiektów państwa</i> , [w:] Jagusiak B. (red.), <i>Studia Bezpieczeństwa Narodowego National Security Studies</i> , Tom 2, Nr 1, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2001, ss. 67-77, https://studiabn.pl/resources/html/article/detasis?id=1685888/
<i>Dlaczego nastąpił cud gospodarczy Japonii?</i> (08.04.2019 r.) Obserwator Gospodarczy - WPB	<i>Dlaczego nastąpił cud gospodarczy Japonii?</i> (08.04.2019 r.) Obserwator Gospodarczy - WPB

Media Sp. z o.o., https://obserwatorgospodarczy.pl/gospodarka/377-dlaczego-nastapil-cud-gospodarczy-japonii , (dostęp: 06.05.2021 r.).	Media Sp. z o.o., https://obserwatorgospodarczy.pl/gospodarka/377-dlaczego-nastapil-cud-gospodarczy-japonii .
Artykuły i raporty publikowane w sieci Internet, w których wskazany jest autor	
R. Radziejewski, <i>“Resortowe królestwa” a ochrona kluczowych obiektów państwa (s. 72)</i> , https://studiabn.pl/resources/html/article/detasis?id=1685888 (dostęp: 17. 02.2020 r.)	Radziejewski R., <i>“Resortowe królestwa” a ochrona kluczowych obiektów państwa (s. 72)</i> , https://studiabn.pl/resources/html/article/detasis?id=1685888 .
D. Bochańczyk-Kupka, <i>Rola państwa w gospodarce współczesnej Japonii</i> , https://www.ue.katowice.pl/fileadmin/_migrated/content_uploads/13_D.Bochanczyk-Kupka_Rola_panstwa....pdf (dostęp: 08. 05.2021 r.)	D. Bochańczyk-Kupka, <i>Rola państwa w gospodarce współczesnej Japonii</i> , https://www.ue.katowice.pl/fileadmin/_migrated/content_uploads/13_D.Bochanczyk-Kupka_Rola_panstwa....pdf .
Artykuły i raporty publikowane w sieci Internet, w których nie ma autora (autorem jest instytucja publikująca)	
MNiSW, 2021. Program ds. bezpieczeństwa narodowego w latach 2021-2021, https://archiwumbip.mswia.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html , [dostęp 11.09.2021}	MNiSW, 2021. Program ds. bezpieczeństwa narodowego w latach 2021-2021, https://archiwumbip.mswia.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html .
Biuletyn Informacyjny Nr 11/2019, Narodowy Bank Polski 2020, s. 22, https://www.nbp.pl/publikacje/biuletyn_informacyjny/2019/2019_11_pl.pdf , (dostęp: 28.03.2020).	Biuletyn Informacyjny Nr 11/2019, Narodowy Bank Polski 2020, https://www.nbp.pl/publikacje/biuletyn_informacyjny/2019/2019_11_pl.pdf .
Biuletyn Informacyjny Nr 11/2019, Narodowy Bank Polski 2020, https://www.nbp.pl/publikacje/biuletyn_informacyjny/2019/2019_11_pl.pdf , (dostęp: 28.03.2020, s. 22).	Biuletyn Informacyjny Nr 11/2019, Narodowy Bank Polski 2020, https://www.nbp.pl/publikacje/biuletyn_informacyjny/2019/2019_11_pl.pdf .
Akty prawne	
§8 rozporządzenia Rady Ministrów z 4 stycznia 2010 r., w planu działań przedsiębiorcy telekomunikacyjnego w sytuacjach szczególnych zagrożeń (Dz.U. Nr 15, poz. 77).	Rozporządzenie Rady Ministrów z 4 stycznia 2010 r., w planu działań przedsiębiorcy telekomunikacyjnego w sytuacjach szczególnych zagrożeń (Dz.U. Nr 15, poz. 77.)
Art. 174 ustawy z 21 listopada 1967 r., o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r., poz. 1430 z późn. zm.)	Ustawa z 21 listopada 1967 r., o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r., poz. 1430 z późn. zm.)
Zarządzenie Nr 134/2017 Wojewody Dolnośląskiego z 15 maja 2017 r., w sprawie planowania i realizacji województwie dolnośląskim zadań na potrzeby obronne państwa przez podmioty lecznicze oraz jednostki samorządu terytorialnego, s. 3. 9dok. Elektr. – dostęp 08.02.2020 r.)	Zarządzenie Nr 134/2017 Wojewody Dolnośląskiego z 15 maja 2017 r., w sprawie planowania i realizacji województwie dolnośląskim zadań na potrzeby obronne państwa przez podmioty lecznicze oraz jednostki samorządu terytorialnego. ¹

System numeryczny	
przypis	bibliografia
Książka	
[1. s.215] Natychmiast wpisujemy do bibliografii	1. Kowalski, J., 2018, <i>Szósty rynek</i> . PWN, Warszawa.
[2. s.332]	2. Leos, W., Kowalski S., 2011. <i>Bezpieczeństwo. Wyzwania XX wieku</i> . Wydawnictwo Reset, Warszawa 2021.
[3. s.332]	3. Staszak, W., Kolos, M. i Wital, S., 2021. <i>Zintegrowane nauczanie</i> . Warszawa: PPG
Rozdział w książce	
[4. s.332]	4. Pietrzak, K., <i>Techniczne systemy zabezpieczeń s. 332</i> , [w]: Kowalski, S. i Majcher, K. (red.), <i>Logistyka. Bezpieczeństwo w transporcie</i> , Wyd. UP-H, Siedlce 2021, ss. 110-150.
Artykuł w czasopiśmie	
[5]	5. Kulczycki, Z. i Wiejak, R., <i>System zarządzania kryzysowego w Czechach</i> , Przegląd Obrony Cywilnej, Nr 4, ss. 50-56.
Artykuł z czasopisma dostępnego przez sieć Internet	
[6]	6. Zięba, W., <i>System zarządzania kryzysowego w Belgii</i> , Journal of Modern Science, (03.05.2020), www.joms.system-zarzadzania-w-Belgii/stpt (dostęp 12.10.2020)
Artykuły i raporty publikowane w sieci Internet, w których wskazany jest autor	
[7]	7. Rolenca, W., <i>What's the future of vaccines linked to rare clotting disorders? Science breaks down the latest</i> , 2017, [w:] www.sciencemag.org/news/2021/05/what-s-future-vaccines-linked-rare-clotting , (dostęp 05.04.2017)
Artykuły i raporty publikowane w sieci Internet, w których nie ma autora (autorem jest instytucja publikująca)	
[8]	8. MNiSW, <i>Program ds. bezpieczeństwa narodowego w latach 2021-2021</i> , [w:] www/archiwumbip.mswia.gov.pl/bip/raport-o-stanie-bezpie/18405,Raport-o-stanie-bezpieczenstwa.html (dostęp 11.09.2021)
Akty prawne	
[9, art. 118]	9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695)
Korzystanie ze słowników	
[10, s. 345]	10. <i>Mała encyklopedia wojskowa</i> , t. 3, MON, Warszawa 1971.
[11, art.5. pkt 3]	11. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590)
Źródło pod ilustracjami	
Opracowano na podstawie [7] lub [4. s.332]	Jeżeli już w bibliografii jest uwzględniona pozycja,

	z której korzystamy, to drugi raz już nie wpisujemy tego samego, korzystamy z nr poz.
--	---

Uwaga:

Nie stawiamy odwołań w tytułach rozdziałów, podrozdziałów, tytułów rysunków, tabel itd.

I. Tabele i rysunki

Tabele i rysunki należy umieszczać w tekście z wyrównaniem do środka strony. Wszystkie zdjęcia, schematy, wykresy, mapy itp. należy traktować jako rysunki. Tabele i rysunki muszą być czytelne i przejrzyste. Pomiędzy tekstem a rysunkiem lub tytułem tabeli należy pozostawić jeden pusty wiersz. Należy używać pogrubionej skróconej formy słów: Tab. i Rys., po której należy wstawić spację a następnie podać liczbę określającą numer tabeli lub rysunku zakończoną kropką. Po kropce należy wstawić spację, a po spacji podać tytuł rysunku lub tabeli. Po tytule tabel lub rysunków nie należy stawiać kropki. Tytułów tabel i rysunków nie należy pogrubiać. W tekście słowa rysunki i tabele należy pisać z małej litery w pełnej formie (nie używać formy skróconej). Numeracja tabel lub rysunków powinna zaczynać się od 1 i być zgodna z kolejnością ich występowania w tekście. Gdy tabela lub rysunek opracowane są przez autora należy napisać: „Źródło: opracowanie własne”. Gdy tabela lub rysunek opracowane są przez autora na podstawie innego rysunku lub tabeli źródło należy opisać zgodnie z wybranym stylem stosowania przypisów. Na końcu zdania zawierającego źródło rysunku lub tabeli nie należy stawiać kropki. Między źródłem a pozostałym tekstem należy pozostawić jeden pusty wiersz.

Przykład:

Tab. 1. Tytuł tabeli

	NAZWA KOLUMNY	NAZWA KOLUMNY
Parametr 1		
Parametr 2		

Źródło: opracowanie własne

Rys. 1. Tytuł Rysunku

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Kowalski 2010)

J. Wzory i obliczenia

Wszystkie wzory matematyczne użyte w pracy powinny posiadać kolejne numery ujęte w nawiasy okrągłe (numeracja od 1) i być zapisane w edytorze równań.

Przykład:

$$A = \pi r^2 \quad (1)$$

K. Załączniki

Załączanie dokumentów służy ulepszeniu układu pracy dyplomowej, pomaga w zachowaniu ciągłości tekstu. Załączniki mogą zawierać m.in. protokoły badań, wydruki obliczeń, teksty źródłowe programów komputerowych, zestawy zależności matematycznych, rysunki, w tym dodatkowe wykresy i karty techniczne. Aneksy i załączniki należy zamieszczać na końcu pracy. Najczęściej nadaje się im kolejne numery, np.: „Załącznik 1 xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx”.

L. Na końcu pracy należy dołączyć kolejno:

- Streszczenie oraz streszczenie w języku angielskim stanowiące spójny, logiczny, samodzielnie napisany tekst. Należy w nim przedstawić cel oraz zakres pracy dyplomowej, krótko scharakteryzować obiekty i metody badań i/lub analiz, oraz przedstawić główne wnioski. Zalecana objętość streszczenia to od połowy do jednej strony tekstu (ok. 300 słów). Bezpośrednio pod tekstem streszczenia należy podać słowa kluczowe (maksymalnie 5 słów). Słowa kluczowe to pojedyncze słowa lub wyrażenia, które umożliwiają określenie tematyki pracy. Słowa kluczowe również należy podać w języku angielskim.
- Oświadczenie o samodzielności napisania pracy oraz zgodności wydruku pracy z treścią zapisaną w wersji elektronicznej.
- Kopię kwestionariusza dyplomowego.

III. Zasady redagowania pracy

W czasie opracowywania pracy dyplomowej zaleca się stosowanie poniższych zasad redakcyjnych pracy dyplomowej. Dopuszcza się odstępstwa od poniższych zasad wynikające ze specyfiki jednostkowych/nawatorskich prac dyplomowych.

Element redakcji	Wymagane/zalecane/do wyboru
Druk dwustronny; A4	wymagane
Marginesy <ul style="list-style-type: none"> • wewnętrzny - 30 mm, • zewnętrzny - 25 mm, • górny i dolny - 25 mm	wymagane
Tekst główny - czcionka Times New Roman, rozmiar 12 Przypisy dolne - czcionka Times New Roman, rozmiar 10	wymagane
Krój pisma tytułów głównych rozdziałów Pogrubiony Times New Roman, rozmiar: <ul style="list-style-type: none"> • tytuł I poziomu -14 • tytuł II poziomu -13 , • tytuł III poziomu -12,	wymagane
Interlinia 1,15	wymagany
Numeracja stron: umieszczona u dołu po zewnętrznej stronie z odbiciem lustrzanym na stronach parzystych i nieparzystych	wymagane
Akapit: wcięcie 1,25 cm	do wyboru
Odstępy <ul style="list-style-type: none"> • przed 0 pkt • po 0 pkt	wymagane
Odwołania do źródeł i bibliografia: <ul style="list-style-type: none"> • system numeryczny • system oksfordzki, • system harwardzki.	do wyboru
Numeracja tabel i rysunków <ul style="list-style-type: none"> • Ciągła w całej pracy	do wyboru

• Kolejna w rozdziałach (1.1 , 1.2., 2.1 itp.)	
Tytuł tabeli Umieszczony nad tabelą - justowany do lewej strony, czcionka Times New Roman rozmiar 10	wymagany
Podpis rysunku Umieszczony pod rysunkiem - justowany do lewej strony, czcionka Times New Roman rozmiar 10	wymagany
Źródło rysunku i tabeli Pod rysunkiem lub tabelą - justowany do lewej strony, czcionka Times New Roman rozmiar 10	wymagany
Numeracja wzorów Kolejno według występowania w pracy, w nawiasach okrągłych, wyjustowane do prawej strony, czcionka Times New Roman, rozmiar 10	wymagane
Wyliczenia: dowolne	do wyboru
Podrozdziały do trzech poziomów	zalecane
Rozdziały I poziomu - od nowej strony	wymagane

Załącznik 1 do wytycznych edytorskich pisania prac dyplomowych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej - wzór okładki pracy dyplomowej

Praca
dyplomowa
inżynierska

Szkoła Główna Służby Pożarniczej

SGGSP

Praca
dyplomowa
licencjacka

Szkoła Główna Służby Pożarniczej

Praca dyplomowa **magisterska**

Szkoła Główna Służby Pożarniczej

SZKOŁA GŁÓWNA SŁUŻBY POŻARNICZEJ

WYDZIAŁ INŻYNIERII
BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY LUDNOŚCI

Praca dyplomowa
{rodzaj pracy}

{Tytuł pracy}
{cd.}

{Imię NAZWISKO}
nr albumu {nr albumu}

Promotor

{st. służbowy} {tytuł/st. naukowy} {tytuł zawodowy} {Imię NAZWISKO}

Warszawa {rok}

Zatwierdzam

.....
data i podpis Dziekana

SZKOŁA GŁÓWNA SŁUŻBY POŻARNICZEJ
WYDZIAŁ INŻYNIERII BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY LUDNOŚCI
KWESTIONARIUSZ DYPLOMOWY

STUDIA .....

(symbol studiów)

Przewidywany termin obrony: .....
(miesiąc/rok)

1. Nazwisko i imię: ..... **NR ALBUMU:** .....

2. Temat pracy dyplomowej: .....

Temat pracy dyplomowej w języku angielskim: .....

.....
data i podpis dyplomanta

3. Promotor .....

Numer kolejny pracy promotora: .....

4. Cel, zakres pracy dyplomowej i problem do rozwiązania

4.1. Cel pracy :

4.2. Zakres pracy (umożliwiający realizację celu pracy):

4.3. Problem do rozwiązania :

5. Wyrażam zgodę na prowadzenie pracy

(zgoda zostaje wyrażona poprzez wprowadzenie kwestionariusza dyplomowego przez promotora lub opiekuna naukowego do systemu informatycznego)

.....
data i podpis promotora (opcjonalnie)

Załącznik nr 4
do Regulaminu dyplomowania
w Szkole Głównej Służby Pożarniczej

.....
(imię i nazwisko studenta)

Warszawa, dn. ....20.... r.

.....
(nr albumu)

.....
(symbol studiów)

.....
(adres do korespondencji)

Dziekan

Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa

i Ochrony Ludności

Uprzejmie proszę o wyrażenie zgody na zmianę tematu/tematu i promotora pracy dyplomowej*
Dotychczasowy temat pracy dyplomowej:

.....
Promotor .....

Nowy temat pracy dyplomowej:

.....
Promotor .....

Uzasadnienie prośby.....
.....

.....

Podpis studenta

Opinia promotora pracy dyplomowej/nowego promotora pracy dyplomowej*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Uwaga! Wymagany załącznik w postaci wypełnionego nowego kwestionariusza dyplomowego

*niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 5
do Regulaminu dyplomowania
w Szkole Głównej Służby Pożarniczej

.....
(imię i nazwisko studenta)

Warszawa, dn. ....20.... r.

.....
(nr albumu)

.....
(symbol studiów)

.....
.....
(adres do korespondencji)

Dziekan

Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa

i Ochrony Ludności

Uprzejmie proszę o wyrażenie zgody na przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej
inżynierskiej/licencjackiej/magisterskiej*

Temat pracy:.....

Promotor:.....

Uzasadnienie prośby:.....

.....
.....
.....

.....
Podpis studenta

Opinia promotora pracy dyplomowej:.....

.....
.....

.....
Podpis promotora

*niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 6
do Regulaminu dyplomowania
w Szkole Głównej Służby Pożarniczej

Imię i nazwisko studenta: ..... Nr albumu: .....

Rodzaj studiów: .....

OŚWIADCZENIE

1. Oświadczam, że przedstawiona praca dyplomowa pod tytułem:

.....
.....
.....

jest wynikiem mojej samodzielnej pracy. Oznacza to, że przy pisaniu pracy, nie korzystałem(am) z pomocy innych nieuprawnionych osób, a w szczególności nie zlecałem(am) opracowania pracy lub jej części osobom trzecim, ani nie odpisywałem(am) tej pracy lub jej części od innych osób.

Jednocześnie przyjmuję do wiadomości, że gdyby powyższe oświadczenie okazało się nieprawdziwe, decyzja w sprawie przyznania mi tytułu zawodowego zostanie cofnięta.

2. Oświadczam, że dołączona przeze mnie praca dyplomowa na nośniku elektronicznym (CD, DVD) jest zgodna z przedstawionym wydrukiem.

Data i podpis studenta:

.....

Załącznik nr 7
do Regulaminu dyplomowania
w Szkole Głównej Służby Pożarniczej

Oświadczenie

Zgadzam się/nie zgadzam się* na wgląd do pracy dyplomowej
pt. .... przy zachowaniu zapisów
ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz.U. 2000 nr 80 poz. 904
z późn. zm.).

.....
data

.....
czytelny podpis

* *niepotrzebne skreślić*

Warszawa, dnia .....

SZKOŁA GŁÓWNA SŁUŻBY POŻARNICZEJ
WYDZIAŁ INŻYNIERII BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY LUDNOŚCI

pieczęć służbowa Uczelni

Pan

.....

Proszę Pana/Panią o ocenę załączonej pracy dyplomowej licencjackiej/inżynierskiej/magisterskiej

Studenta .....

Egzamin dyplomowy przewiduje się w terminie ..... r.

Proszę o zwrot niniejszej oceny pracy dyplomowej najpóźniej do dnia ..... r.

Ocena pracy dyplomowej

Temat pracy: .....

Imiona i nazwisko studenta .....

numer albumu .....

1. Zgodność treści pracy z tematem określonym w tytule (skala od 0 pkt do 2 pkt)

☐

Uzasadnienie:

.....

2. Ocena układu pracy, struktury, podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez itp. (skala od 1 pkt do 3 pkt)

☐

Uzasadnienie:

.....

3. Ocena formalnej strony pracy – poprawność języka, opanowanie techniki pisanie pracy, spis treści, odsyłacze (skala od 0 pkt do 5 pkt)

☐

Uzasadnienie:

.....

4. Charakterystyka doboru i wykorzystania źródeł (skala od 1 pkt do 3 pkt)

☐

Uzasadnienie:

.....

5. Merytoryczna ocena pracy (skala od 0 pkt do 7 pkt)

☐

Uzasadnienie:

.....

6. Inne uwagi – elementy nowości naukowej, sposób wykorzystania

.....

.....

7. Ocena końcowa punktowa – suma pkt. 1-5

pkt/20 pkt

☐

8. Ocena końcowa .....

.....

Data i podpis

Ad. 1.

0 – całkowita niezgodność z tematem pracy

1 – 2 – zależnie od liczby rozdziałów i podrozdziałów niezgodnych z tematem

Ad. 2.

Należy ocenić formalny (część literaturowa i część badawcza oraz inne części pracy określone w wymaganiach Zarządzenia 31/18) i logiczny układ pracy. Merytoryczna przydatność poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów. Jako ważne, ale nie dyskwalifikujące uchybienie trzeba uznać przekroczenie określonego w Wymaganiach rozmiaru pracy (60 stron A4 dla pracy inżynierskiej i licencjackiej oraz 80 stron dla pracy magisterskiej).

Ad. 3.

Oceniana jest poprawność gramatyczna, stylistyczna i ortograficzna. Biorąc pod uwagę dostępność narzędzi weryfikujących poprawność tekstów można uznać, że najniższa ocena – 0 pkt. to np. 3 błędy ortograficzne oraz liczne i powtarzające się błędy gramatyczne i stylistyczne. Oprócz błędów gramatycznych i stylistycznych zwrócić trzeba uwagę na logiczną stronę formułowanych myśli. Wskazać uchybienia w zakresie zgodności z wymaganiami edytorskimi. Czytelność i poprawność opisów tabel i rysunków. Ocenąć wykorzystanie funkcji przypisów.

Ad. 4.

Należy zwrócić uwagę na właściwy dobór i aktualność cytowanej literatury. Ocenić bibliografię obcojęzyczną (jeżeli jest potrzebna). Zweryfikować zgodność bibliografii z cytowaniami w tekście. Sprawdzić zgodność sposobu cytowania i zamieszczania bibliografii z Wymaganiami.

Ad. 5.

Stopień realizacji celu pracy, związek części literaturowej z badawczą, poprawność terminologii, dobór narzędzi badawczych i ich opis, sposób prezentacji wyników (obliczenia, wykresy, szacowanie niepewności wyników pomiarów), poprawność formułowanych wniosków, wartość uzyskanych wyników, szczególne osiągnięcia.

Ad. 8.

liczba punktów	ocena
2-9	2,0
10-11	3,0
12-13	3,5
14-15	4,0
16-17	4,5
18-20	5,0

Uwaga! Uzyskanie 0 pkt w przypadku jednego z punktów oceny 1, 3 lub 5 powinno skutkować oceną niedostateczną.

Warszawa, dn. ....20.... r.

.....
(imię i nazwisko studenta)

.....
(nr albumu)

.....
(symbol studiów)

.....
(adres do korespondencji)

**Dziekan
Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa
i Ochrony Ludności**

WNIOSEK

**o uznanie artykułu/ rozdziału w monografii/ monografii/dokonania technicznego*
za pracę dyplomową**

Uprzejmie proszę o wyrażenie zgody na uznanie **artykułu/rozdziału w monografii/
monografii/dokonania technicznego***
pt.

.....
.....
.....

za pracę dyplomową.

A. Dotyczy artykułu**

Nazwa czasopisma znajdującego się w wykazie czasopism naukowych/konferencji naukowej, w ramach której powstał artykuł*, ogłoszone komunikatem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki:

.....
.....

Data publikacji artykułu:.....

Czy czasopismo jest przypisane do dyscypliny nauki, w ramach której realizowany jest kierunek studiów? TAK / NIE*

B. Dotyczy rozdziału w monografii**

Nazwa monografii, w której zostanie opublikowany rozdział:

.....
.....

Wydawnictwo, w którym zostanie opublikowana monografia, ogłoszone komunikatem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki:

.....

Czy rozdział w monografii jest zbieżny z badaniami prowadzonymi w ramach dyscypliny nauki, do której przypisany jest kierunek studiów?? TAK / NIE*

C. Dotyczy monografii**

Wydawnictwo, w którym zostanie opublikowana monografia, ogłoszone komunikatem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki:

.....
Czy monografia jest zbieżna z badaniami prowadzonymi w ramach dyscypliny nauki, do której przypisany jest kierunek studiów?? TAK / NIE*

D. Dotyczy dokonania technicznego

Czy dokonanie techniczne jest zbieżne z badaniami prowadzonymi w ramach dyscypliny nauki, do której przypisany jest kierunek studiów?? TAK / NIE*

UZASADNIENIE:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

OPINIA OPIEKUNA NAUKOWEGO (opcjonalnie):

.....
.....
.....
.....

.....
Podpis studenta

*niepotrzebne skreślić

**w przypadku publikacji wieloautorskich wymagane jest wypełnienie oświadczenia o wkładzie poszczególnych autorów w powstanie publikacji

Załączniki:

- 1) Oświadczenie o wkładzie poszczególnych autorów w powstanie publikacji
- 2) Artykuł/ rozdział w monografii/monografia podlegające ocenie

Oświadczenie o wkładzie poszczególnych autorów w powstanie publikacji

Tytuł artykułu: .....

.....

Lp.	Imię i nazwisko współautora	Wkład w powstanie publikacji [%]	Zakres merytoryczny wkładu*

*Np. opracowanie koncepcji i założeń, opracowanie metod, realizacja badań, przygotowanie artykułu do druku, tłumaczenie, korekta językowa, przygotowanie wykresów, itp.

Podpisy współautorów:

.....

.....

.....

.....

Załącznik nr 10
do Regulaminu dyplomowania
w Szkole Głównej Służby Pożarniczej

KARTA OBIEGOWA

dla studentów Szkoły Głównej Służby Pożarniczej

Imiona i NAZWISKO .....

Numer albumu.....

Rodzaj studiów.....

Rok studiów.....

Data ukończenia studiów/data skreślenia z listy studentów* .....

Biblioteka SGSP	data, pieczętka i podpis
Studium Wychowania Fizycznego*	data, pieczętka i podpis
Dział Administracyjno-Gospodarczy*	data, pieczętka i podpis
Dział Finansowo-Księgowy	data, pieczętka i podpis
Dziekanat	data, pieczętka i podpis

Ponadto, strażacy Państwowej Straży Pożarnej w służbie kandydackiej*

Pododdziały Szkolne	data, pieczętka i podpis
Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza SGSP	data, pieczętka i podpis
Dział Doskonalenia Zawodowego i Poligonu	data, pieczętka i podpis

.....
(data, pieczętka i podpis kierownika albo funkcjonariusza lub pracownika Dziekanatu)

* niepotrzebne wykreśla funkcjonariusz lub pracownik Dziekanatu, wydający Kartę Obiegową

Załącznik nr 11
do Regulaminu dyplomowania
w Szkole Głównej Służby Pożarniczej

Szkoła Główna Służby Pożarniczej
Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności
Kierunek studiów: inżynieria bezpieczeństwa/bezpieczeństwo wewnętrzne*
Zakres studiów:
Dyscyplina naukowa: nauki o bezpieczeństwie/ inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka *
Symbol i poziom studiów:

PROTOKÓŁ EGZAMINU DYPLOMOWEGO z dnia «Data_obron» r.

Pan/Pani «Imię_1» «Imię_2» «Nazwisko_małe»

Data urodzenia «Data_urodzenia» r. miejsce urodzenia «Miejsce_urodzenia»

Nr albumu «Numer_indeksu» Rok immatrykulacji 2018

Tytuł pracy dyplomowej: «Temat_pracy_dyplomowej»

w dniu «Data_obron» r. zdawał/a egzamin dyplomowy licencjacki/inżynierski/magisterski przed Komisją Egzaminacyjną w składzie:

Przewodniczący: - «Przewodniczący_Komisji»

Członkowie: 1. Promotor - «Promotor»

2. Recenzent - «Recenzent»

3. Członek Komisji (jeśli dotyczy) - .....

1. ŚREDNIA OCEN UZYSKANYCH W OKRESIE STUDIÓW: «średnia_ze_studiów»

2. ŚREDNIA ARTYTMETYCZNA OCEN PROMOTORA I RECENZENTA(ÓW): .....

3. EGZAMIN DYPLOMOWY

Ocena liczbowo

3.1. Ocena z prezentacji pracy dyplomowej oraz pytań członków komisji dotyczących treści pracy .....

3.2. Pytania egzaminacyjne z zakresu studiów:

3.2.1.....

3.2.2.....

3.2.3.....

3.3. Średnia ocen z egzaminu dyplomowego (średnia ocen z poz. 3.1.-3.2, wynik obliczeniowy): .....

3.4. Ocena z egzaminu dyplomowego (ocena słownie): .....

4.1. OSTATECZNY WYNIK STUDIÓW (obliczeniowy): .....

4.1. OSTATECZNY WYNIK STUDIÓW (ocena słownie, pełna nazwa): .....

Uzyskany tytuł zawodowy «Tytuł_z_inżynierki/magisterki_protokół»

Podpisy członków Komisji:

Podpis Przewodniczącego Komisji:

1.....

.....

2.....

3.....

*zostawić nazwę kierunku, którego protokół dotyczy (niepotrzebne usunąć).